

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Evsebivs || De Euangelica pr[a]eparatione

Eusebius <Caesariensis>

[Augsburg], 1522

VD16 E 4299

De his quæ solent obijci Angelis & Iudæis Cap. ij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-34477

DE PRAEPARATIONE EVANGELICA.

tiam ab omnipotentē deo missus deus uerbum quasi lucis infinitae splendor Punctis annunciant. Non hinc aut aliunde, sed undique cunctis ex gentibus ad deum uerum, graecos simul & barbaros, omnem sexum, omnem aetatem, diuites & pauperes, sapientes, & contra, liberos ac seruos, magna uoce conuocat, hortaturque omni studio ac cura hoc donum suscipiamus. Nam sicuti eiusdem naturae atque substantiae nos omnes creauit. Sic rursus cognitionem & charitatem suam aequaliter omnibus proposuit, qui gratiam eius ex toto animo complectuntur, & colunt. Hanc dei erga nos charitatem quae Christi ipsius dei patris uerbum est, ipse quoque Deus non respiciens ad peccata hominum, sed se ipsum eis reconcilians uniuerso, sicut diuina exclamat scriptura orbi annunciat. Venit namque ait, & annunciauit pacem illis, qui longe sunt, & pacem illis qui prope sunt, quae olim Haebrei diuinitus docti praedicabant. Quidam enim eorum clamant. Recordabuntur & reuertentur ad dominum omnes fines terrae, & adorabunt coram eo omnes patriae gentium, quia domini est regnum terrae, & ipse dominabitur gentium. Et rursus. Dicite in gentibus, quia dominus regnauit, etenim firmauit orbem terrae, qui non commouebitur. Alius conspicuus erit dominus in ipsis, & conteret penitus deos omnes gentium terrae, adorabuntque ipsum singuli, ex loco suo. Haec expressis temporibus dicta diuinis oraculis, nunc ad nos saluatoris nostri Iesu Christi praedicatione peruenerunt, sic praedictam olim & expectatam a sanctis uiris omnium gentium uocationem/ ueritatisque cognitionem uerbum dei, quod nuper de celo descendit, operaque fecit multo ante praedicta nobis annunciat.

De his quae solent obijci Gentibus, & Iudaeis. CAP. II.

Sed sentio me impetu quodam animi, & desiderio nimium pro uectum. Antea enim quae nostra confirmemus, quae solent obijci refutanda esse uidentur. Nam cum multi non ratione Christianam religionem, sed inconsiderata fide, unde fideles appellantur, susceptam esse putent, iure nos, qui ueritatem euangelicam, argumentis, signis, atque uestigijs approbare his libris aggressi sumus, ad praeparationem suscepti negocij respondendum ad illa prius esse putamus, quae uel a Graecis/ uel a Iudeis, ac maxime a curiosis nobis solent opponi. Non enim aliter arbitror ordine certo, ac serie

*Recordabuntur
adorabunt coram eo
omnes patriae gentium
quia domini est regnum
terrae, & ipse dominabitur
gentium.*

ac serie orationem nostram progredi posse, quā si prius, ea quæ ad euāgelicam ueritatem iter præparare, & his qui a generibus ad nos conuertuntur, aptiora esse uideantur, exponamus, deinde præparatissimam & perfectionibus idonea, quæ ad ueram Saluatoris ac domini Iesu Christi cognitionem adducunt, diligentius explanemus. Huius ergo negotij ab illis initium sit, quæ tam a gentibus, quam a circumcisis, qui exquisitius rem nostram quærerent, dici possent. Quereret enim quispiam profecto, quod nam genus hominum simus, qui hæc scribere aggrediamur, utrum Græci an Barbari, uel si quid inter hæc inuenitur neutri, & quos ipsos nos esse profiteremur, non dico nomine, nam id quidem una uoce clarum fieri potest, sed uiuendi modo ac secta. Nec enim inquit, gentiliū comprobatis religionem, nec Iudæorum uos moribus uiuere uidemus, quid igitur hoc monstrū est? Aut quænam hæc est noua uiuendi ratio? Præterea, quomodo impij non erunt ac deorum omnium inimici, qui patrios mores, patria iura, patrias cærimonias, quibus gentes omnes ac ciuitates continentur/ contempserunt, atque adiecerunt? b qui saluatores ac benefactores deos spreuerunt? Et quos deos? eos uidelicet, qui ab initio sæculorū apud uniuersos homines, tam Græcos quam Barbaros, per regiones, ciuitates, agros, hostijs diebus festis, ludis, ac cærimonijs, ab omnibus regibus, tyrannis, populis, philosophis, legumlatoribus, honorantur atque coluntur, ac eorum loco impia quædam ac scelerata admirantur & colunt. Qua igitur uenia digni, aut potius quem cruciatum, quodque supplicium non merentur, qui patriam neglexerunt? & aliena signimenta spurcis fœdisque Iudæorum fabulis nixa elegerunt, aut quomodo non extrema prauitate sunt, qui tam facile propria reliquerunt? ac situam & a omnirationis inopem fidem, uniuersis gentibus inimicam, ac impiam elegerunt? Nec ipsam Iudæorum deum secundum eorum cærimonias, nec gentium religionem colentes, inauditum ac inuium iter sibiipsis turpiter confecerunt? Sed hæc quidem ex gentibus aliquis, nec sua, nec nostra recte intelligēs, de nobis dicere poterit. Hebræi uero ipsi quoque, de nobis forsitan conquerent. quoniam cum alienigenæ simus, sic scriptura sua nihil ad nos pertinet, impudenter abutimur, ut nos in suā nobilitatē intrudere, ac ipsos a

patrijs ac proprijs ritibus extrudere conemur. Nam si christum diuini oraculis uenturum ante multa saecula scriptum est, si Iudaeorum prophetae aduentum ipsius praedixerunt, qui & saluatorem & regem Iudaeorum non gentium ipsum futurum praedicarunt, si tandem aliqua quaedam meliora diuini oraculi scriptura praenunciat, ea quoque Iudaeis non gentibus scripta fuisse. Itaque non recte nos facere qui haec obaudiamus, & quod turpius est, quae Iudaeis propter errores suos incommoda uentura scribuntur, ea iam ipsis accidisse asseramus. Re-promissiones autem bonorum in nos ipsos transferamus, quodque mente capti hominis est praedictam felicitatem conseruantibus legem nobis ipsis attribuimus, & datas ab ipsa lege ceremonias improbamus.

Refutatio eorum quae obieiebantur. CAP. III.

His caeterisque huiusmodi cum aduersus nos utantur, age iam deum omnium per Saluatorem nostrum uerbum ipsius quasi per pontificem inuocantes, primum in nos argumentum suum refutando, calumniatores ipsos esse ostendamus, qui nihil nos comprobare posse, sed expertes rationis fide persuasos asserant, idque tam ex his probationibus, quibus utimur, cum ad religionem nostram gentiles concurrunt, redarguemus, quam ex his, quas uel scribendo/uel uiua uoce proferendo, & aut priuatim aut publice disputando aduersarijs opponimus, ac multo magis per hos quoque libros, qui hoc totum euangelicae ueritatis negocium continent. gratiam enim dei ac coelestia beneficia per dominum nostrum Iesum Christum filium dei Saluatorem nostrum nobis esse collata pluribus ac perspicuis argumentis hic tractatus probaturum se pollicetur. Nam cum patrum nostrorum memoria nonnulli aduersus gentiles opposcentes ac eis respondentes, alij diuinas scripturas exponentes, alij ueritatis dogmata subtilius comprobantes, multa reliquerunt, iure nobis hic motus, cui libenter insudamus adinuentus est, quamuis primus omnium sacer ille Apostolus Paulus probabilitatem omnem cauillatoriam longe abiciens/ac certas asserens probationes, ait. Sermo ac praedicatio nostra, non est in persuasibilibus humanae sapientiae uerbis, sed in ostensione spiritus & uirtutis. Et rursus, Sapientiam loquimur inter perfectos, sapientiam autem non huius saeculi neque principum, qui destruuntur, sed loquimur sapientiam